

Capitolul 4

Isus și credința samaritenilor și cea a unui slujbaș împărătesc – 4:1-4:54 –

Autorul dezvoltă în continuare tema credinței în Isus: cum apare ea? Ce obstacole întâmpină ea? Cum se dezvoltă aceasta? Ne-a descris procesul formării credinței ucenicilor, credința înșelătoare a lui Nicodim și a iudeilor din Ierusalim în contrast cu credința autentică a lui Ioan Botezătorul. Autorul a rămas până acum în spațiul iudaic. Într-adevăr, El a venit mai întâi la ai Săi. În cap.4, Isus părăsește spațiul iudaic, ajunge la samariteni, iar în finalul capitolului descoperă credința unui slujbaș împărătesc, adică a unei persoane dintre neamuri. Samaritenii ajung să creadă în El, iar concluzia pasajului cu slujbașul împărătesc este că au crezut în El și toată casa lui. Este evident faptul că Ioan vrea să creioneze procesul obârșiei și consolidării credinței. Prin Evanghelia Sa, El vrea să ne convingă că Isus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu. Pentru a atinge acest scop, El ne povestește cum au ajuns alții să creadă în Isus și de ce unii nu au crezut:

1. Iată de ce au crezut în El ucenicii Lui! (cap.1b și cap.2)
2. Iată de ce iudeii nu au crezut în El (cap.3)
3. Iată de ce samaritenii și cineva dintre neamuri au crezut în Isus (cap.4)

Este foarte interesantă strategia pe care o alege Ioan pentru a ne demonstra că Isus este Hristosul, Fiul lui Dumnezeu. El vrea să înțelegem ce înseamnă credința în Isus și cum poate ea lua naștere în inima unui om, fie el iudeu, samaritean sau dintre neamuri.

În 4:1, pentru prima dată (după prolog), autorul îl numește pe Isus „Domnul”. El va mai folosi acest mod de a-L numi pe Isus pe parcursul Evangheliei. El nu vrea să uităm că pentru el Isus este Domnul, Fiul lui Dumnezeu întrupat. Domnul a aflat că fariseii au auzit de creșterea popularității Sale și a decis să părăsească Iudeea. Lui Isus nu îi era frică de farisei sau de o confruntare directă cu aceștia, dar cum ne va spune Ioan, de mai multe ori: „*nu-l sosise ceasul.*” Deși știa că Tatăl Îl va proteja până la sosirea ceasului, cu toate acestea era prevăzător și nu Îl ispitea pe Tatăl. Isus era Domnul, dar era și om, care trebuie să se supună orarului Tatălui, să își facă partea Lui și să NU-L ispitească pe Domnul prin acte iresponsabile. Ierusalimul era „gura lupului”. Isus mergea la Ierusalim doar sub călăuzirea Tatălui. Dumnezeu nu ne promite protecția Sa decât în locurile în care El ne trimite. Dacă mergem de capul nostru în „gura lupului”, să nu ne așteptăm ca Domnul să ne protejeze.

Cel mai scurt drum spre Galileea era prin Samaria. Iudeii, de regulă, ocoleau această rută. Ei nu aveau legături cu samaritenii. Istoria apariției samaritenilor în regatul de Nord este descrisă în 2 Împărați cap.17. După trimiterea în robia asiriană a evreilor din regatul de Nord, împăratul Asiriei a repopulat zona cu oameni din alte părți ale Imperiului. Aceștia erau idolatrii și astfel au fost pedepsiți de Domnul țării, Yahwe. A fost chemat un preot, care i-a învățat cum să se teamă de Yahwe. Aceștia au acceptat închinarea la Yahwe, dar nu au renunțat la idolii lor: „*Astfel se închinau Domnului, dar slujeau în același timp și dumnezeilor lor, după obiceiul neamurilor de unde fuseseră mutați.*” (2 Împ. 17:33). Informațiile pe care le avem despre samaritenii din timpul Domnului Isus ne indică faptul că aceștia nu mai erau idolatri ca neamurile. Erau mult mai apropiați de iudaism decât strămoșii lor. Cu toate acestea, recunoșteau doar Pentateuhul lui Moise. Nu recunoșteau nici profeții, nici Psalmii. Astfel, nu erau de acord cu templul de la Ierusalim. Ei aveau un templu al lor pe muntele Garizim. Acesta era pentru ei adevăratul templu, templul de la Ierusalim fiind declarat un loc fals de închinare. Astfel se explică și întrebarea femeii samaritence din v.20. Samaritenii erau disprețuiți de către iudei și considerați necurați. Iudeii nu aveau deloc legături cu samaritenii și, de obicei, refuzau chiar să treacă prin teritoriile acestora.

Și făceau acest lucru, chiar dacă aceasta presupunea ocoluri considerabile și o călătorie mult mai lungă.

În capitolul 3 Isus tocmai S-a declarat pe Sine Mântuitorul lumii și nu doar al poporului evreu. În cap. 4 El Își demonstrează identitatea Sa de Mântuitor al lumii. El alege să treacă prin Samaria. El începe să vorbească cu o femeie samariteancă și rămâne două zile în cetatea samaritenilor. El sparge barierele culturale, spulberă prejudecățile, chiar cu riscul de a fi stigmatizat de iudei și neînțeles chiar de ucenicii lui. Prin această acțiune El anticipează noua strategie a preoției Noului Legământ. Dacă în Vechiul Legământ, Israel trebuie să trăiască separat de celelalte popoare (și pentru aceasta Domnul a dat legi speciale de separație – vezi de exemplu legile alimentare din Levitic 11), în Noul Legământ, Biserica este chemată să se ducă la neamuri și să trăiască printre popoare. Deși Isus a venit la ai Săi și în lucrare publică, a petrecut majoritatea timpului pe teritoriul iudaic, cu toate acestea, Isus părăsește de câteva ori acest teritoriu tocmai pentru a anticipa noua strategie a preoției.

Este interesant locul în care are loc discuția dintre Isus și samariteancă: „*aproape de ogorul pe care-l dăduse Iacov fiului său Iosif, acolo se afla fântâna lui Iacov...*”. Acest ogor ne aduce aminte de istoria zbuciumată a lui Iacov și a fiului său Iosif. Iosif a fost luat rob în Egipt, dar apoi a devenit salvatorul Egiptului și al familiei sale, inclusiv al fraților care l-au vândut ca rob. După multă vreme, Iacov s-a reîntâlnit în Egipt cu fiul pe care îl credea mort. La sfârșitul vieții sale a înfiat doi din fiii lui Iosif și apoi i-a zis:

„*Iată că în curând am să mor! Dar Dumnezeu va fi cu voi și vă va duce înapoi în țara părinților voștri. Îți dau mai mult decât fraților tăi, o parte, pe care am luat-o din mâna amoriților cu sabia mea și cu arcul meu!*” (Gen.48:22).

Prin acest ogor Iosif a fost răsplătit mai mult decât frații lui pentru credințioșia față de Domnul. El a primit mai mult decât frații lui, iar ogorul acesta a rămas un stâlp de aducere aminte: Dumnezeu nu uită pe cei credincioși care se ostensc pentru El, și răsplătește la vremea Lui cu toată generozitatea. Credințioșia lui Iosif s-a reflectat și în atitudinea sa față de egipteni. El a fost mai întâi salvatorul egiptenilor și al neamurilor din jur. Mai târziu a intrat în această minunată mântuire și familia lui Iacov. Cartea Genesa creionează un tipar profetic, mesianic. Mesia avea să vină ca Iosif la ai Săi, ai Săi aveau să-L respingă, iar mântuirea avea să se reverse din plin peste neamuri. După o vreme și poporul ales Îl va plânge pe Cel pe care L-au străpuns și va intra și el în mântuirea adusă de Isus Hristos. Credințioșia lui Iosif, răsplătită și prin acest ogor, oglindește inima plină de îndurare a lui Dumnezeu atât față de poporul Israel, cât și față de neamuri. Nu este întâmplător că Isus pășește spre neamuri lângă ogorul lui Iosif. El era cel pe care Iosif îl prefigura. Isus era Mântuitorul lumii, El iubea întreaga lume, pentru că El o crease pe toată. Astfel El este preocupat și de mântuirea samaritenilor. El trece peste barierele și prejudecățile culturale și intră în discuție la fântâna lui Iacov cu o femeie samariteancă. Femeia este șocată de rugămintea lui Isus. El nu doar că stă de vorbă cu ea, dar îi cere să bea din ulciorul ei. Din v.11 înțelegem că Isus nu avea cu se să scoată apă. Pentru a bea, El trebuia să bea din găleata femeii. Dar care iudeu ar fi făcut acest lucru? Dacă samaritenii erau văzuți impuri, atunci și gălețile lor pentru apă erau necurate? Femeia este uimită de faptul că Isus nu o consideră necurăță, așa cum o considerau ceilalți iudei. El este gata să bea apă din găleata ei. Mă gândesc că atunci când femeia L-a văzut pe Isus și a înțeles că este evreu se gândea că acesta o disprețuiește și că o privește ca necurăță, că de-abia așteaptă ca să plece de la fântână. Dar Isus vrea să bea apă din ulciorul ei. Barierele culturale cad, și femeia se deschide și începe să vorbească cu Isus.

Mântuitorul dirijează dialogul cu inteligență spre ceea ce de fapt avea nevoie sufletul femeii: „*Dacă ai fi cunoscut tu darul lui Dumnezeu, și pe Cine este Cel ce-ți zice: „Dă-Mi să beau!” tu singură ai fi cerut să bei apă și El ți-ar fi dat apă vie!*”. Prin expresia „*apă vie*” Mântuitorul încearcă să o smulgă pe femeie din orientarea ei spre nevoile sale imediate și să o dirijeze spre nevoile sale profunde, spirituale. El o atenționează că sunt două lucruri pe care ea nu le cunoaște, dar dacă le-ar cunoaște, i-ar fi de mare folos. Primul este „**darul lui Dumnezeu**”, adică harul divin, bunătatea și generozitatea lui Dumnezeu.

Mulți oameni nu cer viața și iertarea de la Dumnezeu pentru că se consideră nevrednici. Ei așteaptă să mai adune merite. Dar Dumnezeu este generos asemenea unui Dumnezeu. El este plin de daruri, și El este gata să dăruiască oricui, indiferent de naționalitate, etnie, trecut, statut social. Nevrednicia omului nu este o piedică pentru Domnul ca să facă daruri. Necunoașterea generozității divine și lipsa de credință a oamenilor reprezintă adevărata piedică.

Al doilea lucru pe care nu-l cunoștea femeia era **identitatea lui Isus**. Isus este evanghelistul desăvârșit. El știe ce cuvinte să folosească pentru a capta atenția și pentru a smulge mintea din temnița nevoilor imediate și a o dirija spre adevăratele nevoi ale sufletului. Femeia nu înțelege de prima dată sensul cuvintelor lui Isus. Ea rămâne în planul fizic, pământesc și se întrebă oare cum va reuși Isus să scoată apă fără găleată. Isus îi explică că El oferă un alt fel de apă: „*Dar oricui va bea din apa pe care i-o voi da Eu, în veac nu-i va fi sete.*” Isus are în vedere setea omului după Dumnezeu, după adevărata viață. Fără să fie conștient de cele mai multe ori, omul tânjește după Cel după al cărui chip a fost creat. Această sete după Infinit mobilizează pe orice om să caute fericirea. Problema este că omul caută această fericire în cu totul în altă parte decât în relația cu Creatorul. Din această pricină sufletul este mereu însetat, niciodată împlinit cu adevărat, și mereu dorind mai mult. Doar atingerea Creatorului poate potoli această sete. Isus, prin faptul că se prezintă ca Cel care poate potoli această sete, se identifică de fapt cu Creatorul. Apa pe care o dăruieste El, nu doar că potolește setea celui însetat, dar aduce în inima celui însetat un izvor care va țâșni în viața veșnică. Cel ce era oază și cerea mereu, și era mereu orientat spre sine și spre propriile sale nevoi, acum devine izvor și este orientat spre alții, spre a dărui și altora ce a primit. Vom vedea în a doua parte a capitoului cum acest lucru s-a împlinit în femeia samariteancă. Ea își va lăsa găleata la fântână și va pleca în cetate pentru a spune și altora experiența ei cu Isus. După experiența ei cu Isus, a devenit ea însăși o dăruitoare, o persoană orientată spre nevoile altora.

Isus a fost modelul în acest sens. El era ostenit și înfometat de călătorie. Sufletul Lui era urmărit de ura și invidia fariseilor. Avea toate motivele să nu înceapă acest dialog cu samariteanca. Ba mai mult, avea și alte argumente: ea este femeie și este și samariteancă. Isus, Izvorul, era orientat spre a dărui mai mult decât spre a primi. El pune nevoile spirituale ale femeii mai presus de nevoile sale fizice și de odihnă. Puțin mai târziu femeia îi va urma exemplul.

Dar în prima parte a dialogului, femeia nu se poate desprinde de planul pământesc și rămâne robită de nevoile ei imediate. Deși Isus îi vorbește de viața eternă, ea se gândește că nu va mai fi nevoie să vină în fiecare zi la fântână pentru a lua apă. Isus îi vorbea cu o așa autoritate, încât ea este dispusă să creadă că acest Necunoscut îi va da într-adevăr o apă deosebită și nu va mai înseta niciodată din punct de vedere fizic. Ea dă dovadă de credință, dar credința sa rămâne întemnițată în planul vizibil, trecător. Isus nu revine cu o explicație suplimentară, ci aduce în discuție pe bărbatul ei. Aici avem așa de mult de învățat de la Isus. El este cel care dirijează dialogul și nu lasă ca dialogul să se blocheze pe un anumit subiect sau să fie deturnat de cuvintele sau confuziile interlocutorului. Isus știe că ceea ce ține inima întemnițată în planul vizibil este păcatul. Doar eliberarea de păcat duce la eliberarea inimii din robia vizibilului și a nevoilor imediate și îi deschide poarta spre planul nevăzut și nevoile spirituale ale omului. De aceea Isus nu insistă cu explicații suplimentare, ci pune accentul pe adevărata cauză a confuziilor femeii.

Adevărata cauză este păcatul din viața ei. Cu blândețe și gingășie Isus abordează un subiect sensibil din viața femeii. Femeia încearcă să evite acest subiect: „*Nu am bărbat.*” Dar Cel care știa ce este în om, cel care era în părtașie cu Tatăl, căruia nu I se dădea Duhul cu măsură, primea descoperiri de la Tatăl cu privire la tainele celor dinaintea Sa: „*...cinci bărbați ai avut, și acela pe care-l ai acum nu-ți este bărbat.*”

Sufletul femeii era plin de răni, era vătămat și mutilat de păcat. Femeia era atât de centrată pe propriile ei nevoi, încât nu putea sta fără bărbat. Nu știm exact ce se întâmplase în trecutul ei, dar faptul că avuse șase bărbați, ne sugerează o femeie ușuratică, dar și o femeie cu probleme relaționale. Faptul că

schimbase șase bărbați trădează o sete nepotolită a sufletului ei, o nevoie profundă, mult mai importantă decât nevoie de a bea apă în fiecare zi. Aducându-i aminte de cei șase bărbați, Isus nu vrea să o strivească, nu vrea să o umilească, ci vrea să o ajute să se înțeleagă pe sine spre binele și mântuirea ei. Femeia pare blocată pe nevoile ei fizice, imediate. Isus vrea să o ajute să privească spre nevoile ei spirituale, eterne. Astfel aduce în discuție pe cei șase bărbați. Pe de o parte îi sugerează că **adevărata problemă este cea a păcatului și adevărata nevoie este cea de iertare**. Eliberarea de păcat va duce și la eliberarea inimii ei de robia vizibilului. Pe de altă parte, fuga ei din bărbat în bărbat oglindește **o sete nepotolită a sufletului**, mai profundă și mai importantă decât setea fiziologică. Este ca și cum Isus i-ar spune: Tu nu ești însetată doar după apă fizică. Privește la trecutul tău, la relațiile frânte și acum la această nouă relație îndoielnică cu un nou bărbat. Tu cauți o împlinire și o cauți printr-o relație. Sufletul dorește ceva mai mult decât apa fizică. Tu îți dorești o împlinire sufletească și sufletul tău știe că această împlinire vine în cadrul unei relații. Eu despre această sete îți vorbesc și această sete vreau să ți-o împlinesc, și tot printr-o relație, dar un alt tip de relație, relația cu Tatăl cel ceresc care caută „închinători în duh și adevăr”. Femeia schimbă repede subiectul și îi pune o întrebare teologică. Oamenii preferă să discute teologie la modul general decât despre viața lor, problemele și păcatele din viața lor. De multe ori filosofia și teologia nu sunt altceva decât niște subterfugii și încercări de a evita confruntarea cu păcatele din propria viață.

Îmi place foarte mult modul în care Isus abordează întrebarea teologică a femeii. Isus este conștient că femeia nu vrea să vorbească despre trecutul ei păcătos. Cu toate acestea, îi respectă decizia și nu deschide mai tare rana. El o înțelege și se comportă cu ea cu gingășie și compasiune. El îi răspunde la întrebarea teologică, care, de altfel, era o întrebare bună. Inima samaritencei era întemnițată într-o teologie falsă. Pentru ca să se nască credința autentică era nevoie și de o clarificare și eliberare teologică.

Ne aducem aminte în Fapte 8 că Duhul Sfânt a coborât peste samaritenii care au crezut în mesajul vestit de Filip, doar după ce s-au pogorât apostolii de la Ierusalim și și-au pus mâinile peste ei. Ei desconsiderau Ierusalimul, și pe evrei. Cu toate acestea mântuirea, prin Mesia, avea să vină de la evrei. Fără această clarificare teologică, Duhul nu s-a putut coborî peste ei. Doar după ce samaritenii s-au smerit, au acceptat ca cei de la Ierusalim să își pună mâinile peste ei și au înțeles că mântuirea vine de la iudei și nu de la ei, Duhul a venit să locuiască în inima lor. Femeia samariteancă avea nevoie să înțeleagă că Ierusalimul era locul de închinare hotărât de Domnul și nu muntele Garizim și că Mântuirea vine de la iudei. Ea este flexibilă și este gata să își corecteze teologia. Doar câteva cuvinte din partea lui Isus și teologia ei este curățită. Ce contrast între această femeie și învățatul Nicodim. În ciuda multelor cuvinte explicative aduse de Isus, Nicodim rămâne întemnițat în teologia lui. Dar Isus nu doar îi răspunde la întrebarea ei teologică, dar revine indirect la necesitatea ca ea să își schimbe viața. El îi spune femeii că, deși evreii se închină la ce cunosc, va veni vremea în care închinarea nu va mai depinde de un loc anume de închinare. Tatăl caută închinători în duh și adevăr. Lucrul acesta era adevărat și în Vechiul Testament. Atitudinea inimii, și nu prezența într-un loc anume și împlinire anumitor ritualuri, era cea care conta cu adevărat și în care Domnul își găsea plăcerea.

Într-adevăr, după cum ne spune și psalmistul: „*Dacă ai fi voit jertfe, ți-aș fi adus: dar ție nu-ți plac arderile de tot. Jertfele plăcute lui Dumnezeu sunt un duh zdrobit: Dumnezeule, Tu nu disprețuiești o inimă zdrobită și mâhnită*”. (Ps.51:16-17). Cu toate acestea, evreul tot trebuia să se prezinte și la Templu și să aducă jertfe, după cum același psalmist rostește în continuare: “*Atunci vei primi jertfe neprihănite, arderi de tot și jertfe întregi; atunci se vor arde pe altarul Tău viței.*” Isus vorbește despre vremea Nouului Legământ în care închinarea nu va depinde nicidecum de un anumit loc fizic ales de Domnul.

Problemele femeii sau iertarea acesteia nu aveau să se rezolve prin schimbarea locului de închinare, ci printr-o curățire lăuntrică, prin acea naștere din nou de care vorbea Isus cu Nicodim. De aceea, Isus insistă pe închinarea în duh și în adevăr. Ce să însemne închinarea în duh și în adevăr? Este o închinare care pornește din inimă. Această închinare este posibilă doar prin lucrarea Duhului Sfânt care se pogoară în inima omului și armonizează inima cu adevărul revelat al lui Dumnezeu. A te închina în adevăr înseamnă ca închinarea ta să izvorască din recunoașterea adevărului despre Dumnezeu și despre

tine. De multe ori ne putem închina la un Dumnezeu fals, plăsmuit de imaginația noastră și având o imagine eronată despre noi înșine. Aceasta este o închinare în minciună. **Închinarea în adevăr, înseamnă o închinarea adevărată înaintea unui Dumnezeu adevărat.** Doar Duhul ne poate descoperi adevărul despre Dumnezeu și despre noi înșine, doar smerindu-ne înaintea acestor adevăruri, închinarea noastră va fi plăcută Tatălui. Din acest pasaj inima mea tresare la faptul că Tatăl caută, dorește astfel de închinători. Ne aducem aminte de imaginile din Levitic când autorul ne spunea că jertfele aduse după rânduieli aveau să fie de bun miros pentru Domnul. Domnul Își găsea plăcerea și bucuria într-o închinare după voia Lui, într-o închinare în duh și adevăr! O, cât de mult se bucură Tatăl cel ceresc când cineva de pe pământ I se închină în duh și adevăr! Și totuși de ce se bucură așa de mult? Este bucuria unui Tată pentru binele copilului său. Închinarea în duh și adevăr aduce fericire, împlinire, mântuire omului. Tatăl se bucură de acest lucru. Dar este vorba și de satisfacția unui tată când vede că al său copil, îl caută, îl ascultă, are încredere în el, îl cinstește și îl recunoaște ca tată. Bucuria din inima Tatălui ar trebui să inspire închinarea noastră. Dacă am ști câtă bucurie aducem în inima Tatălui ori de câte ori ne oprim din zbuciumul zilei și ne închinăm Lui în duh și adevăr!

Gândul samaritencei este purtat de Duhul către Mesia. Modul în care răspunde Isus este foarte important. El nu spune: „Eu sunt Mesia”, ci „*Eu, Cel care vorbesc cu tine, sunt Acela.*” Vom observa în acest capitol și pe tot parcursul Evangheliei accentul pus pe cuvântul rostit sau pe învățătura Mântuitorului. Cuvintele lui Isus erau vii și aveau puterea să aducă lumina în inima omului, să convingă credința omului. Poate și din acest motiv, Ioan în prolog vorbește despre Cuvântul care era cu Dumnezeu și apoi S-a întrupat. Vom mai reveni la această temă.

”Atunci femeia și-a lăsat găleata, s-a dus în cetate, și a zis oamenilor...” Îmi place foarte mult acest verset. Este atât de sugestiv faptul că, cea care puțin mai înainte era centrată doar pe apa fizică, doar pe nevoile ei imediate și doar pe sine, acum își lasă găleata și se duce să le vorbească oamenilor din cetate despre Hristos. Vorbind cu Isus, sufletul ei a conștientizat adevărata sete, și această nevoie de infinit a început să fie împlinită. Dar nu doar atât, după cum spusese, Isus, în inima ei care avea înainte forma unui ulcior spart acum s-a transformat în izvor, căutând să dăruiască și altora ce a primit ea. Nimeni nu i-a spus femeii că trebuie să fie un martor al lui Isus. Ea a făcut acest lucru instinctiv, în mod natural, din pricina lucrării Duhului din ea. Credința adevărată te conduce spre apa vieții și te transformă din cerșetor în dăruitor. Devii eliberat de robia sinelui, și poți iubi cu adevărat. Nu mai iubești în mod egoist, nu mai iubești doar pe cei care te iubesc, nu mai iubești doar în măsura în care ai și tu un folos de la cei pe care îi iubești, ci pur și simplu iubești lumea și tot ce este în ea din pricina Celui care a creat-o, din pricina Celui care te-a iubit întâi.

Înainte ca samaritenii să ajungă la Isus, Acesta poartă o discuție cu ucenicii. Oare care să fie legătura dintre această discuție și tema centrală a capitolului, care este oglindită în discuția lui Isus cu samariteanca? Observ faptul că se repetă din nou tema nevoii spirituale care este mai presus de nevoia fizică. Aceasta pare să reprezinte un fir roșu al capitolului. Capitolul începe cu Isus, care deși este ostenit de călătorie, face voia Tatălui și este preocupat de nevoile spirituale ale femeii de lângă El. Apoi, toată discuția cu samariteanca are drept scop conștientizarea setei profunde a sufletului după Dumnezeu, sete care este mai presus de setea fizică. Femeia pare însă blocată în robia vizibilului și se ghidează doar după nevoile ei biologice, imediate. Dar după ce vorbește cu Isus, își lasă în mod sugestiv găleata, și se duce în cetate pentru a vorbi oamenilor despre Isus. Ea este eliberată de sine, și devine un izvor pentru ceilalți.

După aceasta urmează discuția dintre Isus și ucenici. Isus le vorbește, de această dată, despre o foame spirituală care este mai presus de foamea fizică. Este vorba de o sete și o foame după Dumnezeu. Dacă până acum ni s-a vorbit de împlinirea acestei nevoi fundamentale prin căutare, cerere cu credință, cunoaștere, închinare în duh și adevăr, acum Isus surprinde o nuanță nouă: „*Mâncarea Mea este să fac voia Celui ce M-a trimis.*” Ceea ce Îl ținea pe Isus în viață din punct de vedere spiritual, ceea ce îi potolea setea după Dumnezeu era cea de a fi mereu în relație, părtășie cu Tatăl. A fi în relație cu Tatăl înseamnă a face mereu voia Sa. Aceasta era mâncarea lui Isus, mai presus de mâncarea pământească despre care

vorbeau ucenicii. Mă întristează faptul că Isus le spune că este vorba de o mâncare pe care ei nu o cunosc. Iată că și ucenicii, la fel ca samariteanca, și la fel ca și Nicodim sunt atât de centrați pe vizibil și pe nevoile lor imediate. Ei încă nu cunoșteau mâncarea spirituală a lui Isus. Ucenici probabil se întrebau care o fi voia Tatălui de care le vorbește Isus?

Isus le explică în ce constă această voie a Tatălui. În timp ce vorbea cu ei, samaritenii veneau dinspre cetate spre Isus. În acest context Isus le spune: „*Iată, Eu vă spun: ridicăți-vă ochii și priviți holdele care sunt albe acum, gata pentru seceriș.*” Voia Tatălui era ca nici unul să nu piară, ci toți să fie mântuiți. În acel moment voia Tatălui era ca samaritenii să ajungă la credința în Isus.

Rămânem vii din punct de vedere spiritual și ne potolim foamea după Domnul în măsura în care conlucrăm permanent cu El pentru mântuirea oamenilor din jurul nostru. Oamenii de lângă noi vor reprezenta mereu lucrarea noastră, prioritatea noastră. Vom fi mereu atenți cu cine ne întâlnim la fântână. Nu vom considera o întâmplare că ne-am întâlnit cu cineva în timpul zilei. Intersectarea cu diverși oameni va fi lucrul cel mai important din lucrarea noastră.

Este interesant faptul că Isus le explică în acest moment că mântuirea unui suflet este un proces îndelungat la care participă mai mulți credincioși. Ucenicii erau acum chemați să participe la seceriș, adică să se bucure de nașterea din nou a samaritenilor. Însă pentru a nu-și forma o părere eronată despre această lucrare, Isus le aduce aminte că au fost alții care s-au ostenit pentru mântuirea samaritenilor și aducerea lor la credință. Cine au fost aceștia care au semănat sămânța Cuvântului în inima samaritenilor? Nu știm exact: poate profeții, poate Ioan Botezătorul, poate alți credincioși din vremea aceea pe care Scriptura nu îi menționează în mod direct. Ucenicii aveau să fie martori la multe convertiri spectaculoase. Acest fapt i-ar fi putut face să creadă că procesul ajungerii la credință este scurt. Isus dorește să îndepărteze din mintea lor această perspectivă eronată. Ajungerea la credință este un proces îndelungat. Un suflet trece printr-o mulțime de experiențe și se întâlnește cu mulți oameni credincioși până ajunge la credință. Este nevoie de multă osteneală și multă răbdare. Uneori suntem cei care aruncăm sămânța, iar uneori cei care strângem rodul. Este foarte important să ne aducem aminte că oamenii sunt într-un proces. Când ne întâlnim cu cineva să ne aducem mereu aminte că Duhul Sfânt lucrează de ani de zile la inima lui și să ne întrebăm: oare în ce etapă se află el acum? Aceasta cu atât mai mult cu cât în România trăim într-un context asemănător cu cel al samaritenilor.

Samaritenii aveau acces la Lege și știau despre Mesia. Și noi trăim într-un context în care oamenii au acces la Biblie și sunt expuși deseori la mesajul Evangheliei. Mare înțelepciune să faci diferența dintre un context neatins niciodată de Evanghelie și un context de tip samaritean expus în mod frecvent la mesajul Evangheliei. Trebuie să ne întrebăm mereu: oare de câte ori a auzit Evanghelia acest om? Câți alți credincioși au semănat deja în inima lui? De ce a respins mesajul? Aici credincioșii au avut și o mărturie bună? Care sunt experiențele recente din viața lui care i-au fost dăruite spre cercetare? Oare de ce are nevoie inima lui în acest moment? Inima samaritencii era deja pregătită. Isus a rostit ce avea nevoie inima ei în acel moment. Și inima samaritenilor era pregătită.

Sunt uimit de impactul mărturiei femeii. Deși avea o reputație îndoielnică, ea reușește să strângă cetatea și să o aducă la Isus. Recunoaștem lucrarea Duhului Sfânt care s-a revărsat prin sinceritatea și râvna ei. Iată o nouă încurajare pentru evanghelizare: **să nu uităm că nu suntem singuri**. Duhul este cu noi. El pregătește de la naștere inima oamenilor, El ne dă înțelepciune ca să vorbim și El aduce prin cuvintele noastre cercetare în inima oamenilor, și tot El le deschide ochii pentru a Se întâlni în mod personal cu Isus. Pasajul se încheie subliniind importanța întâlnirii personale cu Isus. Mult mai mulți samariteni au crezut în El după ce L-au cunoscut personal. Și ce i-a impresionat cel mai mult din întâlnirea cu El a fost învătătura Lui. De două ori pasajul insistă asupra puterii cuvintelor Lui:

- Mult mai mulți au crezut în El din pricina cuvintelor Lui.
- Acum nu mai credem din pricina spuselor tale, ci din pricină că L-am auzit noi înșine.

Cuvintele lui Isus erau viața. Sufletul lor însetat după Dumnezeu a recunoscut adevărata viață și setea lor a fost potolită de cuvintele vieții rostite de Isus.

Ultimele cuvinte ale pasajului sunt: *și știm că Acesta este într-adevăr Hristosul, Mântuitorul lumii.*

Într-adevăr, în capitol 4 ieșim din spațiul iudaic și vedem cum Isus este preocupat de mântuirea oricărui suflet. El împlinește astfel ceea ce îi vestise lui Nicodim: „*atât de mult a iubit Dumnezeu lumea*”. În a doua parte a cap. 4 Isus lucrează pentru mântuirea unui slujbaș împărătesc, care cel mai probabil era roman. Dacă samariteanca era totuși mai apropiată de iudaism, slujbașul împărătesc era un reprezentant veritabil al neamurilor ce trăiau în întuneric.

Sunt mai multe întrebări pe care le ridică acest pasaj: Prima vizează legătura dintre versetul 43 și 44. Isus se duce în Galileea tocmai pentru că El spusese că nici un proroc nu este prețuit în patria sa. Oare să se aibă în vedere că Isus ocolea Nazaretul, care era patria sa, acolo unde era disprețuit? Dar Nazaretul era în Galileea. Sau s-a dus acolo tocmai pentru că știa că ei au nevoie de o mărturie mai intensă. Există în firea omului să disprețuiască pe prorocii din patria lui și să idolatrizeze profeții veniți din alte meleaguri. Pentru cei din patria Sa, Isus era fiul tâmplarului, un tinerel cuminte care mai deunăzi învăța să citească la școală. Ei nu puteau deosebi lucrarea tainică a Duhului și misterul slavei credincioșiei în lucrurile mici. Ei separau sacral de profan și nu puteau înțelege că un profet este un om normal care participă la evenimentele cotidiene ale vieții. Ei aveau imaginea unui profet venit direct din cer care nu se încurcă cu treburile pământești. Dar orice profet este un om normal. Isus fusese un om printre ei. Din această pricină era disprețuit de ai Săi. Poate din această pricină Isus simte nevoia să meargă din nou în Galileea și să aducă și mai multă mărturie. Terenul arid și ostil nu îl speria pe Isus. Ba dimpotrivă îl chema să lucreze cu mai multă râvnă și pasiune. El nu ezită să meargă unde nevoia este mai mare, în ciuda greutăților pe care avea să le întâmpine din pricina oamenilor.

Ultimul pasaj din capitolul 4 insistă pe tema semnelor:

1. Galileenii L-au primit bine din pricină că văzuseră ce făcuse Isus la Ierusalim (adică semne și minuni)
2. Isus S-a întors deci în Cana unde prefăcuse apa în vin
3. Isus i-a zis: Dacă nu vedeți semne și minuni, cu nici un chip nu credeți!
4. Isus mai face o minune
5. Acesta este iarăși al doilea semn făcut de Isus după ce S-a întors din Iudea în Galileea.

Într-un pasaj scurt este enunțată de minim cinci ori tema semnelor. Această temă este enunțată tot în contextul formării credinței. Pasajul insistă nu atât pe minune cât pe credința slujbașului împărătesc. Observăm un contrast izbitor între vizita lui Isus la Ierusalim și vizita lui Isus în cetatea samaritenilor. Există un contrast și între samariteancă și Nicodim. Isus face multe semne la Ierusalim. El atrage atenția, dar credința iudeilor în El este una falsă, înșelătoare. Isus nu face nici o minune în Samaria, și totuși, o bună parte din cetatea vizitată de El crede cu adevărat în El. Nicodim nu este receptiv la cuvintele lui Isus și rămâne întemnițat în teologia lui falsă. Femeia samariteancă se lasă schimbată de cuvintele lui Isus și se naște din nou. Autorul ne surprinde. Dacă noi am crede că semnele și minunile sunt determinante pentru formarea credinței ne-am înșela. Capitolul 4 subliniază că în primul rând nu semnele, ci puterea Cuvântului este cea care convinge: pe de o parte puterea **cuvântului scris** (Vechiul Testament) care

profeția despre Mesia, iar pe de altă parte puterea **cuvântului rostit** (cuvintele lui Isus). Cuvântul era viu și se adresa celor mai adânci nevoi ale sufletului, se adresa aceleiași sete după Dumnezeu. Sufletul avea capacitatea să recunoască adevărata viață și să se lase astfel condus către credință. Credința adevărată este cea care are drept temelie Cuvântul și nu semnele sau minunile făcute de Isus. Samaritenii nu au avut nevoie de semne. Cuvintele lui Isus au fost de-ajuns. În mod paradoxal, Isus însuși consideră că ale Sale cuvinte și nu minunile în sine au o putere mai mare de convingere și ar trebui să fie adevărata temelie pentru credința oamenilor în El.

Credința iudeilor din Ierusalim s-a dovedit a fi înșelătoare. Era o credință bazată doar pe semne, și era o credință idolatră. Sufletul lor nu se smerise înaintea Cuvântului și nu se adăpase din Izvorul vieții adus de Acesta. Ultimul pasaj din cap. 4 pare să tragă această concluzie. Isus era disprețuit în patria Sa. Totuși, din pricina minunilor făcute la Ierusalim, El era primit bine acum. Acest lucru nu-L impresionează pe Isus. Dimpotrivă El critică credința ce are nevoie disperată de semne și minuni. Slujbașul împărătesc se pare că vine la El cu aceeași atitudine ca a mulțimii, purtată de valul acesteia. Isus îi zice: „*Dacă nu vedeți semne și minuni cu nici un chip nu credeți!*” Slujbașul probabil doar auzise de semnele și minunile făcute de Isus. Probabil nu fusese la Ierusalim de Paște, iar în Galileea Isus făcuse doar minunea din Cana. El pare că vine cu credință la Isus. Cel puțin el credea că Isus i-ar putea vindeca fiul, dar Isus se uită în inima lui și vede o credință fragilă, o credință gata să se ancoreze cu adevărat în Isus doar după ce ar vedea o minune, doar după vindecarea fiului. Slujbașul vine disperat la Isus. El speră că Isus îi va vindeca fiul, dar nu este sigur, el ar fi gata să creadă, dar după minune. Isus îl muștră spunându-i că el este purtat de același spirit ca al galileenilor. Isus consideră că o credință dependentă de semne și minuni nu este o credință sănătoasă. Din tabloul cu samaritenii știm că ale Sale cuvinte sunt suficiente pentru a da naștere credinței și că credința mântuitoare se ancorează în primul rând în Cuvânt. Credința care se ancorează în Cuvânt nu mai este o credință idolatră ca cea care se ancorează doar în semne. Isus mai departe îl provoacă pe slujbaș la un nou tip de credință: să creadă cuvintele Sale înaintea să vadă vreo minune. Dacă slujbașul avea ascuns în inima lui următoarele gânduri: „Am auzit că Isus face minuni. Vin la El să îi spun de fiul meu. Nu am ce pierde, El e ultima șansă. Poate îl va vindeca. Și dacă îl va vindeca, atunci voi crede și eu în El.”, Isus îl provoacă să gândească altfel: „Voi crede în Isus înainte să văd vreo minune sau vindecare.” Ce este absolut fascinant în acest pasaj este că slujbașul acceptă provocarea. Deși venise din Capernaum să îl ia acolo pe Isus, el acceptă să plece înapoi fără Isus. Dar nu doar că pleacă fără Isus, dar el și crede cuvintele pe care i le-a spus Isus înainte de a vedea minunea. El acceptă ca a sa credință să fie în primul rând întemeiată pe cuvintele lui Isus. Ce credință! Credința sa strălucește cu atât mai mult cu cât se pare că era dintre neamuri și cu cât ceilalți locuitori ai Galileei promovau un alt tip de credință în Isus. Slujbașul se desprinde de spiritul mulțimii și alege un alt tip de credință în Isus.

Acest lucru nu înseamnă că minunea nu își are rolul ei. Pasajul se încheie subliniind cum minunea a întărit credința slujbașului și a adus credința în toată familia sa. Dar este una ca minunea să întărească credința, și alta ca ea să reprezinte temelia credinței. Ucenicii au crezut mai întâi în Isus din pricina cuvintelor Sale. Minunile au întărit și mai mult credința lor în Cuvântul scris și Cel întrupat. Credința celor din Ierusalim, care au ales drept temelie semnele, nu a fost validată de Isus. Dacă inima unui om nu răspunde cu credință la Cuvânt, ci doar la semne și minuni, este o credință înșelătoare.